

EU-barometern 2015

Ett litet uppsving i de europeiska lantbrukarnas syn på lönsamheten, men en oviss framtid hotar

EU:s lantbrukslönsamhetsindex – våren 2015 (The multi-national farmers' confidence index) är ett gemensamt Europeiskt lönsamhetsindex över lantbrukarnas uppfattningar om den nuvarande och den förväntade ekonomiska situationen på gården. Av EUs medlemsstater är det 10 länder¹ som ställt samma frågor som i den svenska lantbruksbarometern, till sammanlagt mer än 8000 lantbrukare. Detta har gjorts mellan januari och mars månad, Copa-Cogeca sammanställer informationen från EU-länderna två gånger per år².

Läs mer om de svenska lantbrukarnas uppfattningar om lönsamhet och företagande i Lantbruksbarometern 2015.

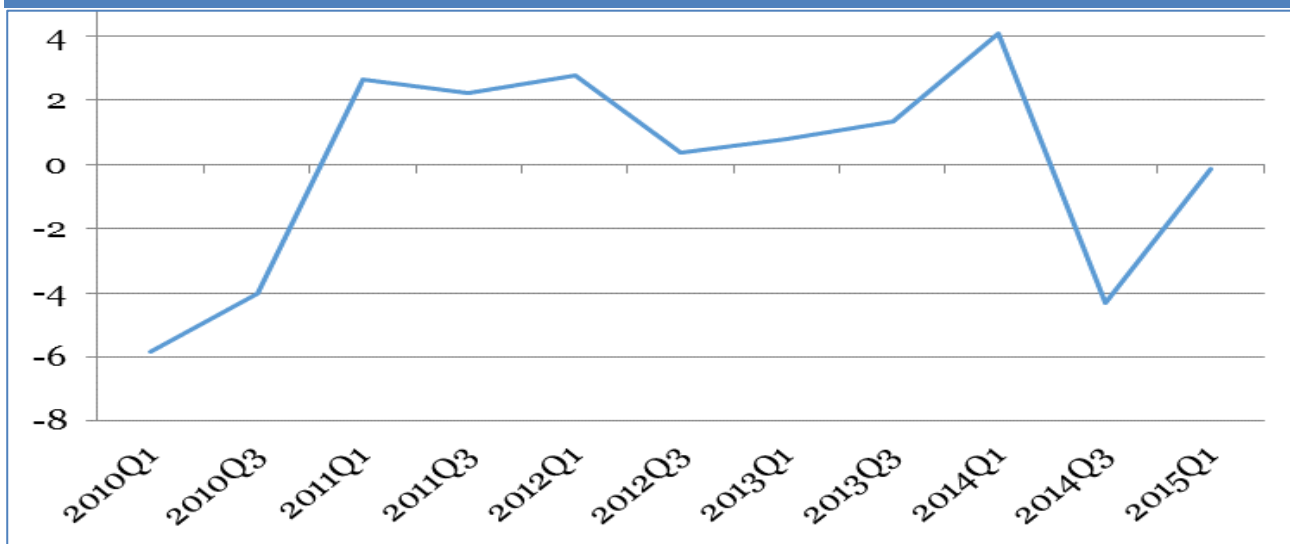
De europeiska lantbrukarnas syn på sin lönsamhet

Sedan hösten 2014 när lönsamheten dök har de europeiska lantbrukarnas syn på sina företags ekonomi återhämtat sig något, men de flesta har fortfarande en mycket försiktig tro på framtiden. Se diagram 1. I de flesta av undersökningens länder drivs indexets återhämtning av en sansad framtidstro medan synen på nuvarande lönsamhet fortsatt är kritisk. Indexet är kvar på en betydligt lägre nivå än för ett år sedan.

Rekordhöga råvarulager av lantbruksprodukter under 2014 och en återhämtning på aktiebörserna världen över bidrog till ett generellt prisfall på lantbruksprodukter.³ I Europa förvärrades situationen av Rysslands handelsbargo. Lägre priser på olja gjorde energikopplade insatsvaror något billigare, men då avsalupriserna sjönk i högre grad pressade lantbruksföretagens lönsamhet. En försvagad euro bidrog tillfälligt till EUs export av jordbruksprodukter till tredje land.

DIAGRAM 1

Gemensamt lönsamhetsindex²

Källa: Sammanställt av Copa-Cogeca, utifrån nationella uppgifter. En sammanvägning av nuvarande och förväntad framtida ekonomisk situation. Det gemensamma lönsamhetsindexet för EU länderna har stigit sedan 2014 Q3. Copa-Cogeca är ensamt ansvarig för databehandlingen som presenteras.

¹ Belgien, Frankrike, Italien, Nederländerna, Polen, Rumänien, Sverige, Tyskland, Ungern och Storbritannien

² För att kunna beräkna lönsamhetsindex för EU beräknas först fram genomsnittet av resultaten och justeras enligt genomsnittet för den historiska utvecklingen i länderna. Sedan tillämpas utjämning. EU:s lönsamhetsindex tas sedan fram från summan av de nationella indexen och viktas utifrån det genomsnittliga värdet av jordbruksproduktionen under tre år i fasta priser i landet. Vänligen notera att från hösten 2013 och framåt används en omarbetad metod (viktning) för balansering av svaren. Denna omarbetning påverkar också tidigare resultat och av den anledningen är inte siffrorna i denna rapport direkt jämförbara med tidigare.

³ I maj 2015 nådde FAO:s Food Price Index sin lägsta nivå sedan september 2009.

Läget i länderna

Nedan följer en kort sammanfattning om lantbruksföretagens ekonomiska situation i respektive land.

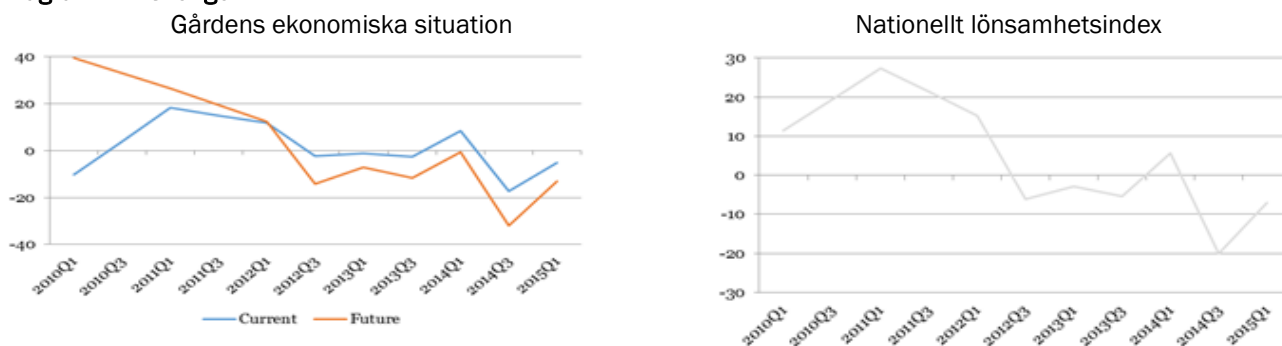
Sverige

Sverige är det land som först genomförde årets undersökning, i januari 2015. Efter att ha nått bottenivåer tredje kvartalet 2014 återhämtade sig de svenska lantbrukarnas syn på sin lönsamhet, såväl samtida som framtida. Lantbrukarna upplever dock fortsatt lönsamheten som dålig.

Mot en bakgrund av generellt lägre priser på lantbrukets produkter upplever större lantbruksföretag oavsett driftsinriktning bättre lönsamhet än mindre. I en jämförelse mellan driftsinriktningar är mjölkproducenterna mest pessimistiska. Grisköttsföretagen är mest nöjda med sin lönsamhet, en följd av relativt god prisnivå och efterfrågan nationellt, driven av konsumenternas förtroende för den svenska produktionens fokus på djurvälstånd och restriktiv användning av antibiotika.

Under 2014 resulterade svag lönsamhet i färre investeringar i maskiner och byggnader, och planerade investeringar för kommande år ligger på låga nivåer. Yngre lantbrukare (under 40 år) är mer villiga att investera än äldre, särskilt i maskiner.

Diagram 2 – Sverige

Copa-Cogecas bearbetning av nationell data

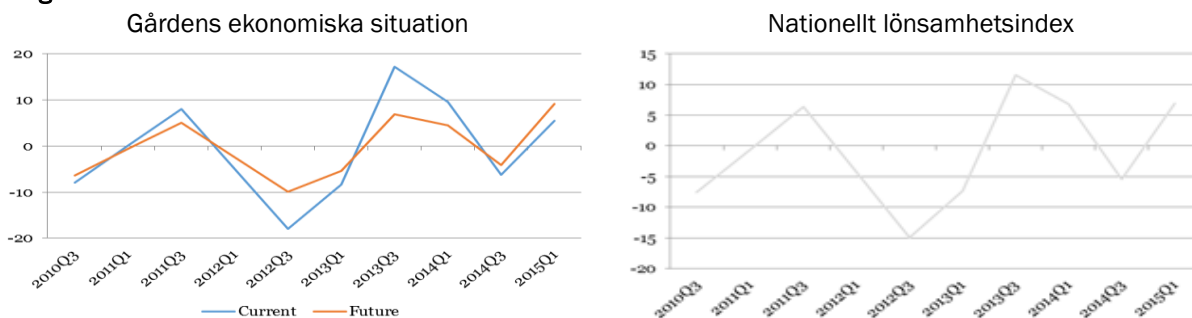
Storbritannien

Efter försvagningar två undersökningar i följd vände lönsamhetsindex åter uppåt i mars 2015, en följd av förbättrad syn på såväl nuvarande som framtida lönsamhet. Främst förhoppningarna om framtida lönsamhet stärktes, synen på nuvarande lönsamhet är fortfarande svagare än för ett år sedan.

Växtodlare, mjölkproducenter och blandade företag hade en vikande syn på sin lönsamhet, möjligtvis driven av förväntningar på avsalupriser. Trädgårdsodlarnas syn på lönsamheten stärktes ytterligare ifrån en redan positiv utgångspunkt. Lönsamheten hos nötkötts- och fårköttföretag återhämtade sig sedan senaste undersökningen för sex månader sedan medan grisköttsföretagen upplevde sämre samtida och framtida lönsamhet. Fågel- och äggproducenter hade en särskilt positiv syn på såväl nutida som förväntad framtida ekonomi.

Endast en av fem lantbrukare hade en positiv syn på EUs gemensamma jordbrukspolitik CAP, och när de tillfrågades om Storbritanniens EU-medlemskap ansåg 42 % att det var bra.

Diagram 3 – Storbritannien

Copa-Cogecas bearbetning av nationell data

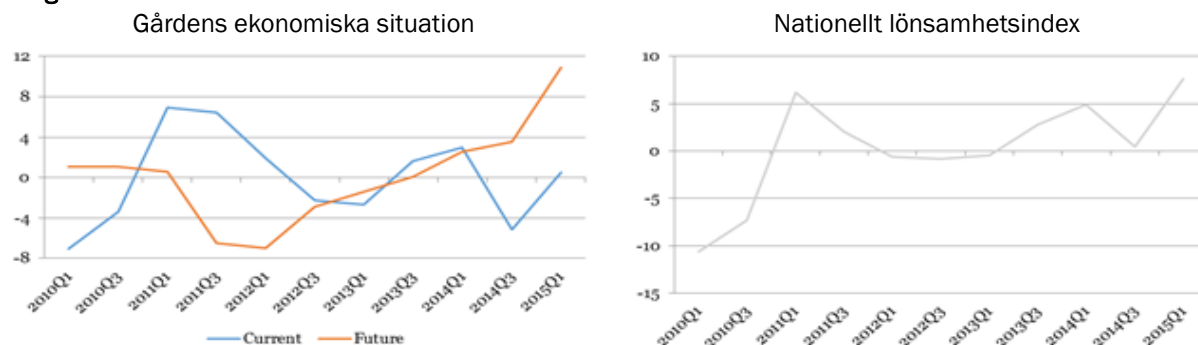
Italien

Utifrån små, vedertagna tecken på att den italienska ekonomin är på väg ur recession och att inhemsk efterfrågan skulle börja växa igen ökade landets lantbrukares tro på framtida lönsamhet markant första kvartalet 2015 och lönsamhetsindexet nådde sin högsta nivå de gångna fem åren. Synen på den nutida lönsamheten var dock fortsatt pressad av låga avräkningspriser och höga kostnader för insatsvaror.

Nuvarande lönsamhet uppfattades svag av alla produktionsinriktningar utom vin. Fruktodlare, i synnerhet av säsongprodukter såsom äpplen, päron och kiwi, led fortfarande av marknadssvårigheter. Mjölksproducenterna påverkades av låga priser och konkurrens utifrån. Dock var försäljningen av vissa italienska ostar med skyddat ursprung (såsom Parmigiano Reggiano, Grana Padano, Pecorino Sardo) gått bra.

15 procent av lantbrukarna meddelade märkbara svårigheter i företagandet första kvartalet 2015, främst mjölksproducenter och fruktodlare. Låga priser, höga kostnader och en ogynnsam årsmån 2014 nämndes som orsaker av en fjärdedel av de lantbrukare som haft svårigheter. "Röda bandet" (byråkrati, regleringar och regelverk) nämndes också av 17 procent av dessa lantbrukare.

Diagram 4 – Italien

Copa-Cogecas bearbetning av nationell data

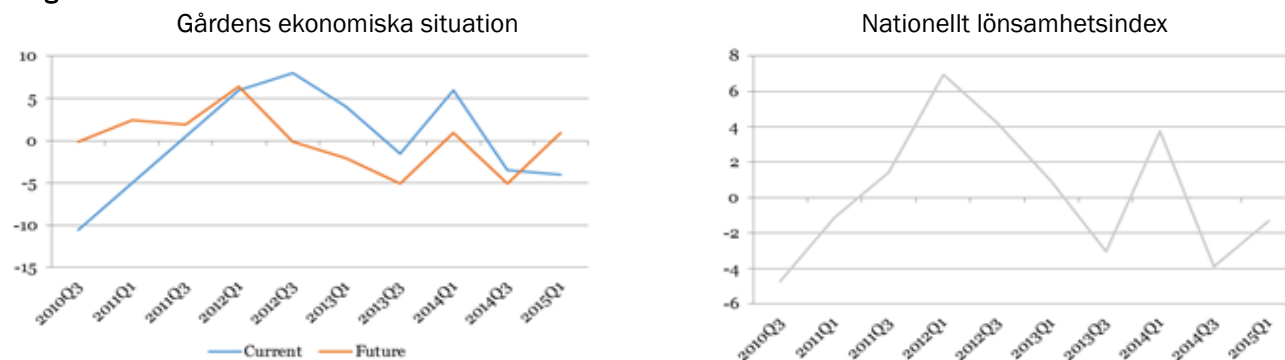
Frankrike

Franska lantbrukares syn på sin nuvarande situation har stabiliserats de senaste sex månaderna, dock på en betydligt lägre nivå än ett år tidigare. När lantbrukarna blickar två till tre år framåt i tiden är färre oroade för företagets ekonomi än när samma fråga senast ställdes, men viss oro består. Lönsamhetsindexet återhämtade sig men inte så mycket att det kompenserade för tidigare fall, och kvarstannar på en låg nivå.

Andelen lantbrukare som anger att de möter svårigheter i driften förefaller ha stabiliserat sig på en nivå runt 40 procent. Det är tio procentenheter lägre än högsta nivån första kvartalet 2010. Avsalupriser och kostnader för insatsvaror utgör de största svårigheterna första kvartalet 2015, speciellt för nötköttsproducenter och spannmålsodlare. Tredje största svårigheten är byråkratin, illa sedd framför allt av mjölksproducenter och vinnodlare – troligen som en följd av mjölkkvoternas och vinplanteringsrättigheternas upphörande.

Liksom i tidigare undersökningar finns paralleller mellan lantbrukarnas syn på sin ekonomi och synen på hur driften fungerar, där synen på ekonomin är den mer pessimistiska. I denna undersökning förbättrades synen på båda men är fortsatt pessimistisk.

Diagram 5 – Frankrike

Copa-Cogecas bearbetning av nationell data

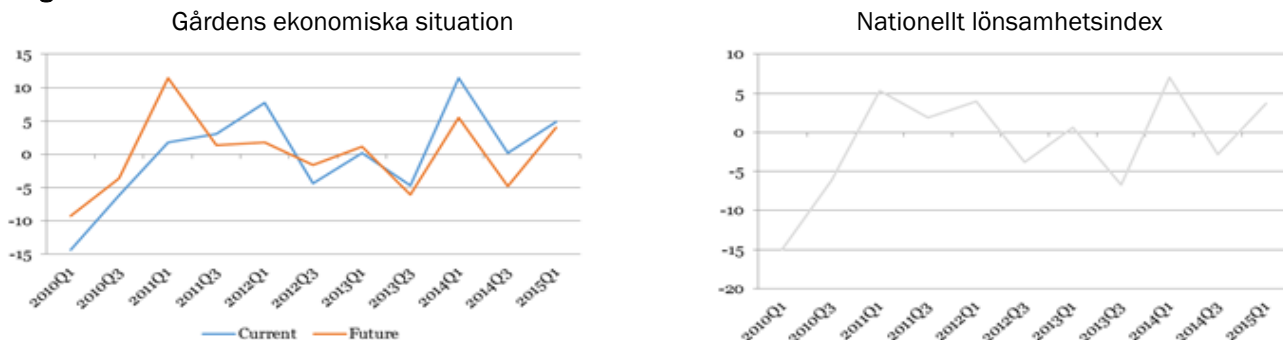
Rumänien

I mars 2015 förbättrades de ekonomiska lantbrukarnas syn på sin lönsamhet jämfört med höstens undersökning, och nådde nästan samma nivåer som ett år tidigare. Bedömningen av samtida såväl som framtida lönsamhet förbättrades sedan hösten, men den av nuvarande lönsamhet till en lägre nivå än i mars 2014.

Sedan hösten har bättre priser för spannmål och oljefröer tillsammans med lägre energikostnader ökat optimismen hos växtodlare. Motsatt har försämrade priser på mjölk, nöt- och griskött försämrat lönsamheten och utsikterna för animalieproducenter. Trots bättre priser på vissa produkter förblir avsaluprisnivån för lantbruket en hämsko.

De ökade tron på framtida lönsamhet drivs främst av förväntningar på långsiktiga produktivitetstökningar som en följd av ny teknologi och en förväntat god skörd. De som fortsatt är pessimistiska uttrycker osäkerheter kring offentliga stöden och politikens utveckling. Framtida mjölk- och nötköttspriser utgör också ett orosmoment.

Diagram 6 – Rumänien⁴

Copa-Cogecas bearbetning av nationell data

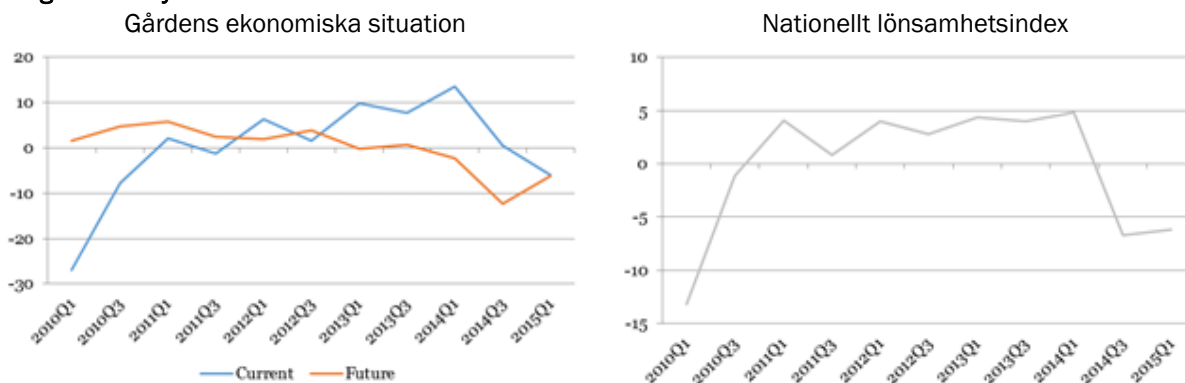
Tyskland

Efter ett års nedåtgående planade de tyska lantbrukarnas syn på sin lönsamhet ut på en lägre nivå än det gångna treårsnittet. Detta som ett resultat av avvikande uppfattningar om nuvarande och framtida lönsamhet. Planerade investeringar påverkades av den nedslående lönsamhetsuppfattningen och summerar en miljard € lägre än vid samma period ett år tidigare. Nedgången är oroande då investeringar och innovation är nödvändig för det tyska lantbrukets framtida utveckling och konkurrenskraft.

Faktorerna som utgjorde störst negativ påverkan på lantbruksförtagens ekonomiska utveckling var arrendepriiser, kostnader för insatsvaror och avsalupriser för produkterna. Priser på spannmål, mjölk och griskött var vid inledningen av 2015 betydligt lägre än ett år tidigare. Lantbrukarna var också särskilt skeptiska till tysk och europeisk jordbrukspolitik. Nötköttspriset, förväntad skörd och kostnaden för kapital upplevdes generellt ha en positiv påverkan på lönsamheten.

Något färre lantbrukare (9 procent i jämförelse med 12 procent i höstas) angav att de mött märkbara eller påtagliga svårigheter i sitt företagande de senaste tre månaderna.

Diagram 7 – Tyskland

Copa-Cogecas bearbetning av nationell data

⁴ I Rumänien genomförs undersökningen bland lantbrukare som brukar mer än 60 ha.

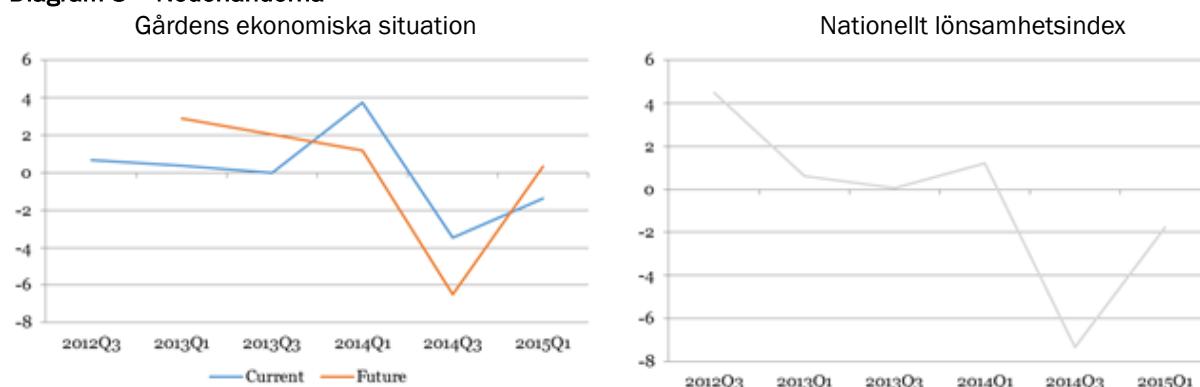

Nederländerna

Efter att I höstas ha nått sin lägsta nivå sedan första undersökningen förbättrades det nederländska lönsamhetsindexet över vintern, dock till en nivå under den för ett år sedan. Förbättringen drevs av en återhämtning i synen på nuvarande såväl som framtida lönsamhet i alla produktionsinriktningar.

Växtodlare och mjölkproducenter var mest nöjda när de bedömde den nuvarande situationen, tack vare hög produktivitet, men mest pessimistiska inför framtiden med rädsla för höga produktionskostnader. Fjäderfälantbrukare var fortsatt belåtna med lönsamheten, och fortsatt optimistiska. Grisköttsproducenter hade däremot problem med produktionskostnader och små marginaler. Frilandsodlare noterade sin dystraste syn på lönsamheten de gångna fyra åren, en följd av låga priser på lök och morot, men framtidsoptimismen var mer utbredd än i någon annan bransch. Växthusodlare åtnjöt ökande produktpriser och lägre energikostnader.

Diagram 8 – Nederländerna

Copa-Cogecas bearbetning av nationell data

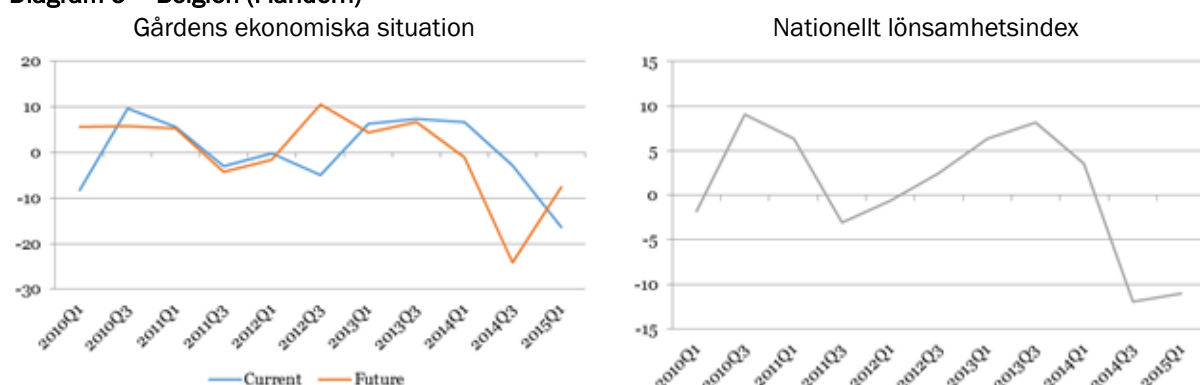
Belgien (Flandern)

Lönsamhetsindexet från den belgiska barometern stabiliserade sig nära den bottenivå som nåddes ett halvår tidigare. Synen på nuvarande lönsamhet fortsatte att sjunka emedan förhoppningarna om framtida lönsamhet vände uppåt.

Växtodlarna upplevde förbättrad lönsamhet men animalieproducenternas ekonomi försämrades ytterligare, en följd av sjunkande produktpriser. Lönsamhetsindex var dock fortsatt negativt för alla produktionsinriktningar utom växthusodling. Sedan oktober har EUs insatser för att kompensera Rysslands handelsembargo lättat något på trycket för grisköttsproducenter och fruktodlare. Lägre energipriser har framför allt gynnat växthusodlare.

På frågan om de mött några svårigheter i företagandet svarar en tredjedel av de intervjuade lantbrukarna att de inte mött några svårigheter alls. Det är tio procentenheter fler än vid föregående undersökning. Den mest noterade svårigheten i företagandet var liksom tidigare byråkrati och politik.

Diagram 9 – Belgien (Flandern)

Copa-Cogecas bearbetning av nationell data

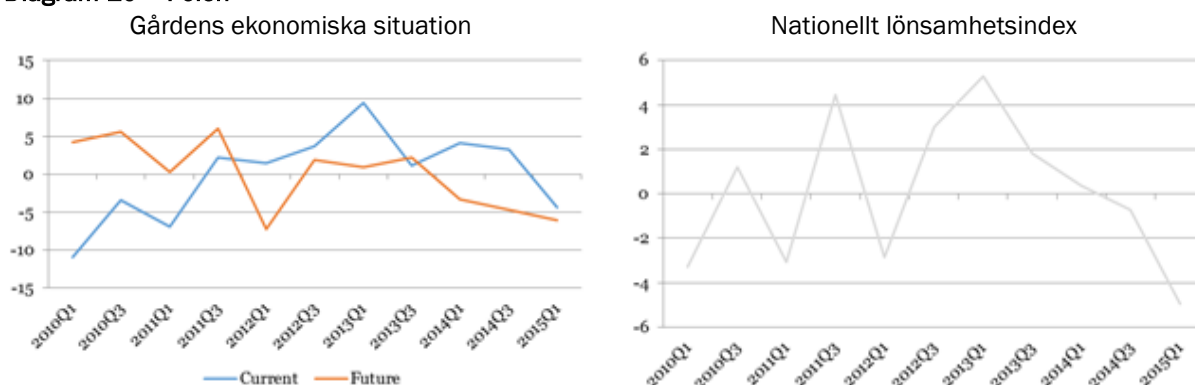
Polen

Polen är det enda land där lönsamhetsindex fortsätter att sjunka, för att nå en ny bottenivå. Både samtida och framtida lönsamhet bedöms svagare än vid senaste årets undersökningar.

Synen på nutida lönsamhet var tillfredsställande för spannmålsproducenter, men spannmålslagren ökade som en följd av prisförsämringar. Animalieproducenterna upplevde dålig lönsamhet som en följd av låga produktpriser och geopolitiska osäkerheter. I motsats till i Ungern sågs jordbrukarstödens utveckling som positiv för lönsamheten.

Tron på framtida lönsamhet försvagades för samtliga inriktningar utom fjäderfä- och grisköttproducenter, som uttryckte att det "kan bara bli bättre". Försvagade priser på lantbruksprodukter driver den förväntat negativa utvecklingen.

Diagram 10 – Polen

Copa-Cogecas bearbetning av nationell data

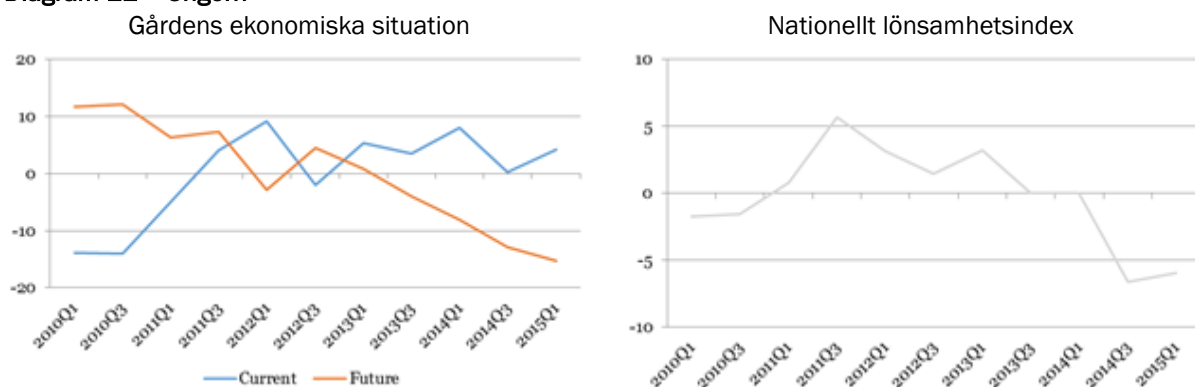
Ungern

Den ungerska lantbruksbarometern återhämtade sig lite sedan höstens undersökning men kvarstannar på en nivå väl under den långsiktiga trenden.

Synen på samtida lönsamhet förbättrades i jämförelse med förra undersökningen som en följd av högre spannmålspriser och lägre energikostnader. Dock var produktpriserna fortsatt generellt låga. I synnerhet har priset på mjölk och kött sjunkit de senaste sex månaderna. De dystra prisnivåerna förväntas hålla i sig även i framtiden. Som en följd av låga priser hade större kvantiteter spannmål lagrats in än året innan. Kreditbetingelser var den enda faktor som ansågs ha en positiv inverkan på jordbrukssektorns ekonomi.

En annalkande förväntat god spannmålsskörd blidkade de ungerska lantbrukarnas syn på lönsamheten, liksom en ökad förväntad på tillgängliga jordbrukarstöd.

Diagram 11 – Ungern⁵

Copa-Cogecas bearbetning av nationell data

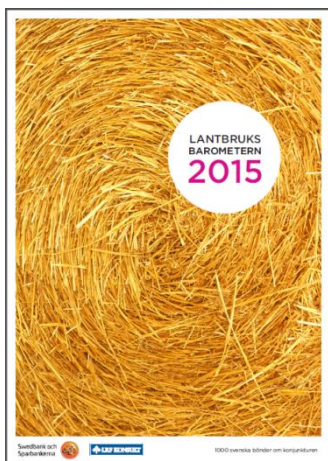
⁵ I Ungern görs undersökningen bland företag som odlar mer än 200 hektar.

Om studierna

Copa-Cogeca – Lantbrukarnas och lantbrukskooperativens röst i Bryssel

The multi-national farmers' confidence index – spring 2015 är ett gemensamt Europeiskt lönsamhetsindex över lantbrukarnas uppfattningar om den nuvarande och den förväntade ekonomiska situationen på gården. Av EUs medlemsstater är det 10 stycken länder som ställer samma frågor som i den svenska lantbruksbarometern. Detta har gjorts mellan januari och mars månad. Copa-Cogeca som sammanställer informationen från EU länderna gör detta två gånger per år. Rapporten har översatts av Carl Dyrendahl, LRF Konsult.

Lantbruksbarometern är en årlig rapport som visar lantbrukarnas uppfattning om det aktuella läget inom lantbruket. Den har utkommit sedan 1987 och två av Lantbruksbarometerens frågor till lantbrukarna gällande syn på lönsamheten ställs sedan 2012 även under hösten och presenteras i Lantbruksbarometern Hösten. Sifo intervjuar på uppdrag av LRF Konsult, Swedbank och Sparbankerna under januari månad 1000 lantbrukare och under oktober 300 lantbrukare.

Arbetsgruppen för lantbruksbarometern 2015 har bestått av Jimmy Larsson, Helena Iacono och Carl Dyrendahl från LRF Konsult samt Per Skargren och Stefan Johansson Swedbank och Sparbankerna.

För mer information, kontakta:

Jimmy Larsson, Segmentschef Lantbruk, LRF Konsult, tel. 08-700 20 13

Per Skargren, Segmentsansvarig Skog & Lantbruk, Swedbank och Sparbankerna, tel 08-585 90613